

این زنان بیشتر آلزایمر می گیرند

9 تیر 1405

نتایج یک پژوهش تازه نشان می‌دهد زنان مبتلا به پارکینسون ممکن است بیش از مردان در معرض تغییرات مغزی مرتبط با آلزایمر قرار داشته باشند؛ یافته‌ای که می‌تواند راه را برای تشخیص زودهنگام افراد پرخطر و توسعه درمان‌های هدفمند برای پیشگیری از افت حافظه هموار کند.

اکنون دانشمندان دریافته‌اند که بیماری‌های مغزی، همیشه زنان و مردان را به یک شکل تحت تاثیر قرار نمی‌دهند و نتایج پژوهش جدید نشان می‌دهد، زنان مبتلا به بیماری پارکینسون ممکن است بیش از مردان در معرض تغییرات مغزی مرتبط با بیماری آلزایمر قرار بگیرند.

پارکینسون، بیماری مزمن و پیشرونده مغز است که عمدتاً بر حرکت تاثیر می‌گذارد. لرزش، سفتی عضلات، کندی حرکت و اختلال در تعادل از مهم‌ترین علائم آن هستند. با پیشرفت بیماری، بسیاری از بیماران دچار مشکلات حافظه و کاهش توانایی‌های شناختی نیز می‌شوند.

از سوی دیگر، آلزایمر، شایع‌ترین نوع زوال عقل در سالمندان است که به تدریج حافظه، تفکر و توانایی انجام فعالیت‌های روزمره را مختل می‌کند.

پزشکان سال‌هاست می‌دانند که برخی مبتلایان به پارکینسون دچار تغییرات مغزی مشابه آلزایمر می‌شوند، اما تاکنون مشخص نبود که این تغییرات در زنان و مردان به یک اندازه رخ می‌دهد یا خیر.

نتایج پژوهش ارائه شده در کنگره ۲۰۲۶ آکادمی نورولوژی اروپا (EAN) نشان می‌دهد که زنان مبتلا به پارکینسون بیش از مردان در معرض تغییرات مغزی مرتبط با آلزایمر هستند.

پژوهشگران کلینیک مایو در آریزونا، اطلاعات مربوط به ۲۳۰ بیمار را بررسی کردند که ابتلای آنان به پارکینسون پس از مرگ و از طریق کالبدشکافی و بررسی دقیق بافت مغز تایید شده بود.

تمام شرکت‌کنندگان در طرح «مطالعه آریزونا درباره سالمندی و بیماری‌های تحلیل‌کننده عصبی» و برنامه «اهدای مغز و بدن» حضور داشتند. این افراد در طول زندگی هر سال تحت ارزیابی‌های پزشکی و آزمون‌های حافظه قرار می‌گرفتند و پس از مرگ نیز بافت مغزشان به‌طور دقیق بررسی شد.

تمرکز اصلی پژوهش روی پلاک‌های آمیلوئیدی، توده‌های چسبنده‌ای از پروتئین بود که میان سلول‌های مغزی تجمع می‌کنند و یکی از شاخص‌ترین نشانه‌های بیماری آلزایمر به شمار می‌روند.

دکتر رویا درویش پیشه

نتایج نشان داد، زنان مبتلا به پارکینسون به طور قابل توجهی پلاک‌های آمیلوئیدی بیشتری نسبت به مردان دارند همچنین بیش از نیمی از زنان دارای تجمع زیاد این پلاک‌ها بودند، در حالی که این میزان در مردان حدود ۴۰ درصد بود.

حتی پس از در نظر گرفتن عواملی مانند سن و وجود ژن «APOE ɛ۴» که خطر ابتلا به آلزایمر را به شدت افزایش می‌دهد، زنان همچنان بیش از دو برابر مردان احتمال داشت که دچار تجمع گسترده پلاک‌های آمیلوئیدی باشند.

اریکا درایور-دانکلی، سرپرست این پژوهش گفت: این یافته‌ها نشان می‌دهد، زنان از نظر زیستی ممکن است در صورت ابتلا به پارکینسون، آسیب‌پذیری بیشتری نسبت به تغییرات مغزی مرتبط با آلزایمر داشته باشند.

با این حال، یکی از یافته‌های جالب پژوهش این بود که افزایش پلاک‌های آمیلوئیدی لزوماً با افت محسوس حافظه یا تشخیص بیشتر زوال عقل ناشی از آلزایمر همراه نبود. زنان و مردان در آزمون‌های شناختی عملکرد تقریباً مشابهی داشتند، با وجود اینکه زنان آسیب‌شناسی مغزی بیشتری نشان می‌دادند.

پژوهشگران چند توضیح احتمالی برای این موضوع مطرح کردند؛ نخست اینکه ممکن است تعداد شرکت‌کنندگان برای آشکار شدن تفاوت‌های ظریف شناختی کافی نبوده است. احتمال دیگر این است که احتمالاً برخی زنان از «ذخیره شناختی» بیشتری برخوردار بودند؛ قابلیت‌هایی که به مغز اجازه می‌دهد با وجود آسیب‌های بیشتر، عملکرد طبیعی خود را برای مدت طولانی‌تری حفظ کند.

این نتایج با پژوهش‌های پیشین درباره آلزایمر نیز همخوانی دارد، نتایج تحقیقاتی که نشان داده‌اند حتی زنانی که پارکینسون ندارند نیز معمولاً تغییرات مغزی شدیدتری مرتبط با آلزایمر نسبت به مردان تجربه می‌کنند. این موضوع احتمال وجود آسیب‌پذیری زیستی ویژه در زنان را تقویت خواهد کرد که در صورت ابتلا به پارکینسون اهمیت بیشتری پیدا می‌کند.

شناخت بهتر این تفاوت‌ها می‌تواند در آینده به بهبود مراقبت از بیماران کمک کند. اگر تحقیقات بعدی این یافته‌ها را تایید کنند، پزشکان خواهند توانست زنان مبتلا به پارکینسون را که در معرض خطر بالاتر تغییرات مرتبط با آلزایمر قرار دارند، زودتر شناسایی کرده و وضعیت حافظه و عملکرد شناختی آنان را با دقت بیشتری پایش کنند.

همچنین این نتایج می‌تواند مسیر توسعه درمان‌های جدیدی را هموار کند که روند پیشرفت هر دو بیماری پارکینسون و آلزایمر را کندتر سازند.

البته پژوهشگران تاکید کردند که این پژوهش هنوز در یک مجله علمی داوری‌شده منتشر نشده و فقط در کنگره ۲۰۲۶ آکادمی نورولوژی اروپا ارائه شده است، بنابراین نتایج آن مقدماتی محسوب می‌شود و برای تایید نهایی به مطالعات گسترده‌تر و متنوع‌تری نیاز است.

نوریچ گزارش کرد، با وجود این محدودیت‌ها، یافته‌های جدید بر اهمیت بررسی تفاوت‌های جنسیتی در بیماری‌های مغزی تاکید می‌کند و می‌تواند در آینده به ارائه درمان‌ها و راهکارهای شخصی‌سازی‌شده برای پیشگیری از افت شناختی در افراد مبتلا به پارکینسون منجر شود.